

Recuperació de l'espai de les bateries antiaèries als Tres Turons

- Joves d'arreu del món rehabilitaran aquest estiu l'espai on van estar ubicats canons antiaeris durant la Guerra Civil

Recuperació de l'espai dels antiaèris dels Tres Turons

La Fundació Escolta Josep Carol ha organitzat un camp de treball internacional, dins de les activitats de la campanya EstiuJove. De l'1 al 14 d'agost, 24 joves d'arreu del món portaran a terme la neteja i rehabilitació del cim del Turó de la Rovira on durant la Guerra Civil es van ubicar bateries antiaerïes per a la defensa de la ciutat. L'excel·lent ubicació estratègica d'aquesta posició elevada al mig de la ciutat la converteix ara en atractiu mirador del futur parc dels Tres Turons. L'activitat forma part d'un projecte més ampli, proposat per l'Associació de Veïns de Can Baró, que inclou la recuperació d'un poblat ibèric i la creació d'un museu.

El Districte d'Horta-Guinardó col·labora facilitant l'accès a l'escola que allotjarà els joves voluntaris. També hi col·laboren l'Agrupament Escolta Can Baró, l'Agrupament Escolta Ferran Tallada, l'empresa arqueològica Atics S. L., el Taller d'Història de Gràcia i el Museu d'Història de la Ciutat.

L'objectiu principal és recuperar part de la memòria històrica de la ciutat, a través de la neteja i condicionament de l'espai de les defenses antiaerïes. Les feines a realitzar en el camp de treball consisteixen en la retirada de la runa de l'interior de les sales, acumulada durant la fi del barraquisme, i la neteja del camí d'accés. Per la qual cosa s'ha organitzat un camp de treball coordinats amb diverses activitats lúdiques per als participants. L'objectiu és crear una comissió tècnica que estudiï el projecte de condicionament del Turó de la Rovira, així com la realització d'un estudi i valoració de l'ús del cim.

El Turó de la Rovira forma part de les darreres estribacions de les serres del Tibidabo, amb una alçada de 267 metres sobre el nivell del mar; té una forma allargada en direcció nord-est a sud-oest i 300 metres de longitud per 65 metres d'amplada mitjana. El seu cim presenta una superfície plana. La seva composició geològica consisteix en calcàries paleozoiques i pissarres silúriques. Fou precisament l'aprofitament d'aquestes calcàries el que va donar origen a la cantera de Can Baró.

A mitjans de l'any 1931 sota el patrocini de l'Institut d'Estudis Catalans i sota la direcció de J. Colominas i Roca, es van realitzar els primers reconeixements en el Turó de la Rovira. Es documentà l'existència d'un conjunt de sitges (44 en total) pertanyents a un hàbitat ibèric. A l'any 1932 es realitza una excavació extensiva de tota la superfície superior de l'elevació.

El poblat es trobava ubicat a la plana superior del turó, delimitat per una muralla que seguia els límits que li marcava el terreny. Aquesta construcció estava feta amb pedres sense tallar i lligades en sec, documentat dues torres circulars, d'igual tècnica constructiva, fetes en un moment posterior a la muralla, en algunes zones es localitzà un doble parament.

Des de començaments de segle es coneix l'existència al Turó de la Rovira d'un poblat ibèric (Colominas, 1945). Degut doncs, a l'existència d'aquest assentament es dugué a terme, a intervals espaiats, des del mes de novembre de 1990 fins al mes de febrer de 1993, un seguiment arqueològic de les obres de repoblament forestal i d'urbanització del cim per part del Museu d'Història de la Ciutat.

La primera fase del seguiment arqueològic a l'any 1990 fou motivada en primer lloc per l'obertura d'un vial entre els carrers de M. Lavèrnia i Mühlberg i, posteriorment, per l'enderroc de les barraques que s'estenien per tot el vessant sud del turó. Es va confirmar la presència del poblat ibèric, on es va recollir materials molt fragmentats procedents del vessant sud, que abasten una cronologia dels segles VII-IV aC.

Pel que fa a la segona fase del seguiment (1992-1993) abastà la pràctica totalitat de les àrees no edificades del cim del turó, així com els seus vessants sud i est. Es van documentar troballes de material ceràmic del vessant, algunes estructures de l'assentament ibèric consistents en dos murs solidaris, que formaven part de l'angle d'una de les estances del poblat, ubicada a l'interior del recinte fortificat. També es va documentar una sitja, conservada a poc més de la meitat de la seva alçada original, que forma part del conjunt de sitges excavat a començaments de segle (1931) per l'Institut d'Estudis Catalans i, que restava intacta.

Durant la Guerra Civil, el govern republicà construeix a Barcelona les bateries antiaèries a Sant Pere Màrtir (Esplugues de Llobregat i Barcelona) i al Turó de la Rovira, per fer front als atacs marítims i aeris feixistes (ja es contava amb la bateria Bonavista de Montjuïc). Al maig de 1937 es crea la Defensa Especial Contra Aeronaves i l'Arma d'Aviació República. L'exèrcit republicà va reclamar amb 17 anys a l'escriptor de Gràcia Joan Perucho per fer de vigilant davant els avions feixistes a les bateries del Turó de la Rovira.

Possiblement, els canons que ocupaven les bateries eren uns canons d'origen anglès model de l'any 1923, coneguts amb el nom de Vickers 105. Durant l'alçament de les tropes nacionals a l'any 1936, l'exèrcit republicà disposava de 48 peces d'aquest model.

El camp de treball permetrà planificar l'ús i gaudiment del Turó de la Rovira, així com un programa per a les futures intervencions. Un cop finalitzat el camp, es procedirà a l'anàlisi de la documentació, així com l'estudi de les restes arquitectòniques existents al Turó de la Rovira.